

158. Perjantaina 4 päivänä joulukuuta 1998

kello 13

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely

1) Hallituksen esitys vuoden 1998 toiseksi lisätalousarvioksi 6249

Hallituksen esitys 241/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 55/1998 vp
Lisätalousarvioaloite 22—36/1998 vp

Toinen käsittely

2) Hallituksen esitys laeiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain, tutkintavankeudesta annetun lain, pakkokeinonlain ja kansanterveyslain muuttamisesta 6253

Hallituksen esitys 10/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 17/1998 vp

3) Hallituksen esitys täydellisestä ydin-koekiellosta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta sekä laiksi rikoslain muuttamisesta 6254

Hallituksen esitys 186/1998 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 19/1998 vp

4) Hallituksen esitys laiksi nimilain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 193/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 15/1998 vp

5) Hallituksen esitys laiksi eläinlääkintä- ja elintarvikelaitoksesta annetun lain 3 ja 6 §:n muuttamisesta 6254

Hallituksen esitys 216/1998 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 13/1998 vp

6) Hallituksen esitys laiksi metsälain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 218/1998 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 14/1998 vp

7) Hallituksen esitys laiksi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 255/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 29/1998 vp
Lakialoite 65/1997 vp

8) Hallituksen esitys laeiksi työntekijäin eläkelain 1 c §:n, lyhytaikaisissa työsuh-teissa olevien työntekijäin eläkelain 1 a §:n, taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 1 a §:n sekä tapaturmavakuutuslain 1 a ja 57 §:n muuttamisesta 6255

Hallituksen esitys 256/1998 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 30/1998 vp

9) Hallituksen esitys hallinto-oikeuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi ”

Hallituksen esitys 114/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 19/1998 vp
Lakialoite 90/1998 vp

Mietintöjen pöydällepano

10) Hallituksen esitys laiksi kulttuuriesi-
neiden maastaviennin rajoittamisesta 6260

Hallituksen esitys 212/1998 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 16/1998 vp

11) Hallituksen esitys Chilen kanssa teh-
dyn sosiaaliturvasopimuksen eräiden mää-
räysten hyväksymisestä ”

Hallituksen esitys 257/1998 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö
31/1998 vp

12) Hallituksen esitys laiksi tartuntatau-
tilain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys 231/1998 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö
32/1998 vp

13) Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja
terveydenhuollon suunnittelusta ja val-
tionosuudesta annetun lain muuttamisesta
sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi ”

Hallituksen esitys 246/1998 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö
33/1998 vp

14) Hallituksen esitys laiksi perintätöi-
minnan luvanvaraisuudesta ”

Hallituksen esitys 178/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 34/1998 vp

15) Hallituksen esitys uudeksi sijoitus-
rahastolaiksi sekä eräiden siihen liittyvien
lakien muuttamisesta 6261

Hallituksen esitys 202/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 35/1998 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi
edustajat Alaranta, Enestam, Heinonen, Huttu-
Juntunen, Järviolahti, Kankaanniemi, Kiljunen,
Korkea-osa, Koskinen H., Kurola, Lekman, Lep-
pänen P., Markkula M., Markkula-Kivisilta,

Pohjola M., Prusti, Ryhänen, Tarkka, Vehkaoja
ja Wahlström.

Ilmoitussasiat:**Lomanpyynnöt**

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päi-
västä

” sairauden perusteella edustajat Kankaanniemi ja Ryhänen,

” virkatehtävien perusteella edustajat Huttu-
Juntunen ja H. Koskinen sekä

” muun syyn perusteella edustajat Alaranta,
Lekman, P. Leppänen, M. Pohjola, Prusti, Tark-
ka ja Wahlström.

Uudet hallituksen esitykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että tasavallan
presidentti on tänään antanut eduskunnalle hal-
lituksen esitykset n:ot 270—274.

Kirjalliset kysymykset

Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin
kysymyksiin n:ot 1058, 1098, 1100, 1101, 1103,
1135—1137, 1141, 1142, 1146, 1157, 1158, 1165,
1167—1169, 1174, 1175, 1177, 1179, 1180, 1182,
1186, 1189, 1194, 1198—1200, 1203, 1205—1209,
1212, 1214, 1215, 1219, 1221, 1222, 1224 ja 1225.

Itsenäisyyspäivän juhlahjumenpalvelus

P u h e m i e s : Esitellään juhlamenojenoh-
jaajan kirjelmä itsenäisyyspäivän juhlahjumen-
palveluksesta.

Sihteeri lukee:

”Juhlamenojenohjaaja
Helsingissä 9 päivänä marraskuuta 1998

Eduskunnan Puhemiehelle

Juhlamenojenohjaajana minulla on kunnia
välittää Teille, Rouva Puhemies, sekä Eduskun-
nan varapuhemiehille ja jäsenille Valtioneuvos-

ton kutsu saapua Tuomiokirkossa 6. päivänä joulukuuta 1998 klo 12.00 pidettävään Suomen Itsenäisyyspäivän juhla- ja jumalanpalvelukseen.

Johannes Bäckström

Asu: Tumma puku”

”Ceremonimästaren
Helsingfors, den 9 november 1998

Till Riksdagens Talman

I egenskap av ceremonimästare har jag äran härmed framföra till Er, Fru Talman, samt Riksdagens vicetalmän och riksdagsmän Statsrådets inbjudan till den festgudstjänst, som den 6 december 1998 avhålls i Domkyrkan kl 12.00.

Johannes Bäckström

Klädsel: Mörk kostym”

P u h e m i e s : Pyydän edustajia kokoontumaan Tuomiokirkkoon menoa varten Yliopiston kirjaston edustalle sunnuntaina, itsenäisyyspäivänä kello 11.45.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys vuoden 1998 toiseksi lisätalousarvioksi

Ainoa käsittely
Hallituksen esitys 241/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 55/1998 vp
Lisätalousarvioaloite 22—36/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 55. Viime keskiviikkona pidetyssä täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lisätalousarvioehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Esitellään menot.

P ä ä l u o k k a 21

Luku 02 Tasavallan Presidentin kanslia hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 23

Luku 02 Valtioneuvoston kanslia ja luku 99 Valtioneuvoston muut menot hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 24

Luku 01 Ulkoasiainhallinto ja luku 99 Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 25

Luku 10 Tuomioistuinlaitos, luku 45 Eräät oikeudenhoitomenot ja avustukset ja luku 50 Vankeinhoitolaitos hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 26

Luku 05 Lääninhallitukset hyväksytään.

Luku 75 Poliisitoimi

Keskustelu:

E d. A u l a : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että momentille 26.75.21, poliisin toimintamenot, otetaan vastalauseeseen ja lisätalousarvioaloitteeseen n:o 23 perustuen 35 000 000 markkaa lisäyksenä, jotta edes poliisin vuoden 1997 toiminnan taso kyetään säilyttämään.

E d. V i h r i ä l ä : Arvoisa rouva puhemies! Kannatan ed. Aulan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Aula ed. Vihriälän kannattamana ehdottanut, että momentille 21 lisättäisiin 35 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Aulan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 126 jaa- ja 51 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 21. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 98 Alueiden kehittäminen hyväksytään.

Pääluokka 27

Luku 10 Puolustusvoimat

Keskustelu:

Ed. J. Andersson: Arvoisa rouva puhemies! Ehdotan lisätalousarvioaloitteen n:o 22 mukaisesti, että momentilta 27.10.16 poistetaan 200 000 000 markkaa puolustusmateriaalihankinnoista eli vähennetään armeijan kuluja.

Ed. Puhjo: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Janina Anderssonin tekemää ehdotusta puolustusmateriaalirahojen vähentämisestä. Meillä on samanlainen ehdotus, ja asia tulisi hoitaa sisäisin siirtein.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. J. Andersson ed. Puhjon kannattamana ehdottanut, että momentille 16 merkitty määrärahan lisäys 200 000 000 markkaa poistettaisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. J. Anderssonin ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 153 jaa- ja 20 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 24. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 30 Kansainvälinen rauhanturvaamistoiminta hyväksytään.

Pääluokka 28

Luku 01 Valtiovarainministeriö, luku 05 Valtiokonttori, luku 39 Eräät siirrot Ahvenanmaan maakunnalle ja luku 81 Eräät hallinnonaloittain jakamattomat menot hyväksytään.

Pääluokka 29

Luku 01 Opetusministeriö, luku 10 Yliopistot, luku 40 Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, luku 69 Aikuiskoulutus, luku 88 Tieteen tukeminen, luku 90 Taiteen tukeminen, luku 93 Museovirasto ja kulttuuriperinne ja luku 98 Liikunnan

ja nuorisonkasvatustyön tukeminen hyväksytään.

Pääluokka 30

Luku 01 Maa- ja metsätalousministeriö, työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastot ja EU:n rakennetuki hyväksytään.

Luku 31 Maa- ja puutarhatalouden tulotuki (osa EU)

Keskustelu:

Ed. Vihriälä: Arvoisa rouva puhemies! Ehdotan vastalauseen mukaisesti, että momentille 30.31.44 otettaisiin lisäyksenä 200 000 000 markkaa satovahinkojen korvausten maksamiseksi viljelijöille.

Ed. M. Koski: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Vihriälän tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Vihriälä ed. M. Kosken kannattamana ehdottanut, että momentille 44 lisättäisiin 200 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Vihriälän ehdotus ”ei”.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 130 jaa- ja 49 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 32 Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen (osa EU), luku 33 Maatilatalouden rakenteen ja maaseudun kehittäminen (osa EU), luku 34 Muut maatalouden menot, luku 36 Kala-, riista- ja porotalous (osa EU), luku 84 Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitos, luku 85 Vesivarojen käyttö ja hoito, luku 86 Metsätalous (osa EU) ja luku 87 Maanmittauslaitos hyväksytään.

Pääluokka 31

Luku 24 Tielaitos, luku 30 Merenkululaitos, luku 31 Merentutkimuslaitos, luku 32 Merenku-

lun ja muun vesiliikenteen edistäminen, luku 57 Henkilöliikennepalvelujen osto ja julkisen liikenteen kehittäminen, luku 58 Radanpito ja luku 99 Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 32

Luku 01 Kauppa- ja teollisuusministeriö, luku 03 Työvoima- ja elinkeinokeskukset, luku 33 Kuluttajatutkimuskeskus, luku 44 Teknologian kehittämiskeskus, luku 49 Kera Oyj ja luku 50 Teollisuuden edistäminen hyväksytään.

Luku 51 Yritystoiminnan investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen

Keskustelu:

Ed. L i i k k a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ehdotan vastalauseen mukaisesti, että momentille 32.51.49 esitetty 40 000 000 markan vähennys poistetaan.

Ed. A l a - N i s s i l ä : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Liikkasen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Liikkasen ed. Ala-Nissilän kannattamana ehdottanut, että momentille 49 merkitty määrärahan vähennys 40 000 000 markkaa poistetaan.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Liikkasen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 52 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 21. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 52 Pienen ja keskisuuren yritystoiminnan kehittäminen, luku 55 Energiatalous, luku 80 Matkailun edistämiskeskus ja luku 85 Ulko- maankaupan edistäminen hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 33

Luku 02 Sosiaali- ja terveystalouden tutkimus- ja kehittämiskeskus, luku 15 Perhekustannusten

tasaus, luku 17 Työttömyysturva, luku 18 Saira- usvakuutus, luku 19 Eläkevakuutus, luku 22 So- tilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoi- minnan menot, luku 32 Kuntien järjestämä so- siaali- ja terveydenhuolto, luku 57 Lomatoiminta ja luku 99 Sosiaali- ja terveysministeriön hallin- nonalan muut menot hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 34

Luku 01 Työhallinto ja luku 05 Euroopan sosiaalirahaston ohjelmien toteutus hyväksy- tään.

Luku 06 Työvoimapolitiikan toimeenpano

Keskustelu:

Ed. L i n d q v i s t : Arvoisa rouva puhemies! Ehdotan vastalauseen mukaisesti, että momentin 34.06.65 perusteluissa lausuttaisiin: ”Eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin kotitalouksien työllistämismahdollisuuksien pa- rantamiseksi siten, että verovähennysoikeus ulo- tetaan koko maahan ja että vähennyksen eni- mäismäärä on 10 000 markkaa kotitaloutta koh- ti vuodessa.”

Ed. K e m p p a i n e n : Rouva puhemies! Kannatan ed. Lindqvistin ehdotusta, koska on käynyt ilmi, että tämä kokeilu muuten ei toimi.

Ed. K u o p p a : Arvoisa puhemies! Ehdotan lisätalousarvioaloitteen n:o 25 mukaisesti, että momentille 34.06.77 työllisyysmenoihin lisätään 200 000 000 markkaa työllisyyden turvaamiseksi.

Ed. P u h j o : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Kuopan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Lind- qvist ed. Kempvaisen kannattamana ehdottanut, että momentin 65 perusteluihin hyväksytään vas- talauseen mukainen lausuma.

Ed. Kuoppa on ed. Puhjon kannattamana eh- dottanut, että momentille 77 lisättäisiin 200 000 000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ed. Lindqvistin ehdotuksesta

Mietintö ”jaa”, ed. Lindqvistin ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 49 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 22. (Ään. 5)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Kuopan ehdotuksesta

Mietintö ”jaa”, ed. Kuopan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 122 jaa- ja 54 ei-ääntä; poissa 23. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku 07 Pakolais- ja siirtolaisasiat ja luku 99 Työministeriön hallinnonalan muut menot hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 35

Luku 01 Ympäristöministeriö, luku 26 Alueelliset ympäristökeskukset ja luku 45 Asunto- ja rakennustoimi hyväksytään.

P ä ä l u o k k a 36

Luku 01 Markkamääräisen velan korko ja luku 03 Valuuttamääräisen velan korko hyväksytään.

Esitellään tulot.

O s a s t o 11

Luku 01 Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot, luku 04 Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut, luku 08 Valmisteverot ja luku 10 Muut verot hyväksytään.

O s a s t o 12

Luku 25 Oikeusministeriön hallinnonala, luku 26 Sisäasiainministeriön hallinnonala, luku 28 Valtiovarainministeriön hallinnonala, luku 29 Opetusministeriön hallinnonala, luku 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala, luku 31 Liikenneministeriön hallinnonala, luku 32 Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala, luku 33 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnon-

ala, luku 34 Työministeriön hallinnonala ja luku 39 Muut sekalaiset tulot hyväksytään.

O s a s t o 13

Luku 03 Osinkotulot hyväksytään.

O s a s t o 15

Luku 02 Valtion nettolainanotto hyväksytään.

Mietinnössä oleva talousarvion tasapainoa koskeva lausuma hyväksytään.

Yleisperustelut

Keskustelu:

Ed. **A l a - N i s s i l ä :** Arvoisa rouva puhemies! Vastalauseen perusteella ja kun Soneran hinnoittelussa oli epäkohtia ja alhaisen merkin-tähinnan takia valtio menetti tuloja, teen seuraavan lausumaehdotuksen:

”Eduskunta edellyttää, että jatkossa vastavissa valtion omaisuuden myyntijärjestelyissä vältetään Soneran myynnin yhteydessä esiin tulleet epäkohdat.”

Ed. **A u l a :** Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Ala-Nissilän tekemää lausumaehdotusta.

Samalla, viitaten keskiviikkona käytyyn laajaan keskusteluun ja edellä poliisin toimintamenojen kohdalla tehtyyn päätökseen, teen seuraavan lausumaehdotuksen yleisperusteluihin:

”Eduskunta toteaa, että hallitus on koko vaalikauden ajan talousarvioissa alimitoitannut poliisin toimintamenojen määrärahat suhteessa poliisille asetettuihin tavoitteisiin sekä kansalaisten turvallisuustarpeisiin. Tämän perusteella eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.”

Ed. **V i h r i ä l ä :** Arvoisa rouva puhemies! Kannatan ed. Aulan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Ala-Nissilä ed. Aulan kannattamana tehnyt edellä esittämänsä yleisperusteluja koskevan lausumaehdotuksen.

Ed. Aula on ed. Vihriälän kannattamana teh-

nyt edellä esittämänsä yleisperusteluja koskevan lausumaehdotuksen.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Ala-Nissilän ehdotuksesta

Mietintö ”jaa”, ed. Ala-Nissilän ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 126 jaa- ja 49 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 21. (Ään. 7)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Aulan ehdotuksesta

Mietintö ”jaa”, ed. Aulan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 129 jaa- ja 50 ei-ääntä; poissa 20. (Ään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Eduskunta yhtyy mietinnön toiseen ponteen sisältyvään ehdotukseen lisätalousarvioaloitteiden n:ot 22—36 hylkäämisestä.

Valtiovarainvaliokunnan mietintöön sisältyvät, lisätalousarvioehdotuksen kohdissa 30.31.44, 30.33.49 ja 31.24.79 sekä luvun 32.50 perusteluissa olevat lausumaehdotukset hyväksytään.

Mietinnön kolmas ponsi, joka koskee lisätalousarvion julkaisemista ja soveltamista, hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys laeiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain, tutkintavankeudesta annetun lain, pakkokeinolain ja kansanterveyslain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys 10/1998 vp

Lakivaliokunnan mietintö 17/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 17. Viime istunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 1 luvun 7 § ja luvun otsikko, 2 luvun 3 d, 6, 9 b, 9 d ja 9 e § ja luvun otsikko sekä 3 luvun 2 a — 2 e ja 9 a § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

toisen lakiehdotuksen 5, 6, 6 a, 7 ja 19 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Eduskunta ryhtyy kolmannen lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

5 a luvun 4 §

Keskustelu:

Ed. Myllyniemi : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 4 § hyväksytään vastalauseen mukaisesti. Täten muutettuna pykälä vaikuttaisi myös muuhun vankilassa tapahtuvaan rikollisuuteen kuin humerikoksiin.

Ed. Aittoniemi : Rouva puhemies! Kannatan ed. Myllyniemen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Myllyniemi ed. Aittoniemen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Myllyniemen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 117 jaa- ja 46 ei-ääntä; poissa 36. (Ään. 9)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

5 a luvun 5, 10 ja 15 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta neljännen lakiehdotuksen 14 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys täydellisestä ydinkoekiellosta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sopimuksen soveltamisesta sekä laiksi rikoslain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 186/1998 vp
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 19/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 19. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta ensimmäisen lakiehdotuksen 1—8 §, johtolause ja nimike sekä toisen lakiehdotuksen 1 luvun 7 § ja luvun otsikko sekä 34 luvun 6 ja 12 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laiksi nimilain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 193/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 15/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 15. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 14, 15, 17—19, 21, 22, 27, 32 d ja 33 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Poisto päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 5) asia.

6) Hallituksen esitys laiksi metsälain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 218/1998 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 14/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 14. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 8, 9, 14, 14 a, 18, 20, 23 a ja 28 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys laiksi asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 255/1998 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö 29/1998 vp
Lakialoite 65/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 29. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 4, 5, 7, 7 a, 8, 12 a, 12 b ja 13 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys laeiksi työntekijäin eläkelain 1 c §:n, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 a §:n, taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain 1 a §:n sekä tapaturmavakuutuslain 1 a ja 57 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 256/1998 vp
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö 30/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan mietintö n:o 30. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelut
ensimmäisen lakiehdotuksen 1 c §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,
toisen lakiehdotuksen 1 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,
kolmannen lakiehdotuksen 1 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä
neljännen lakiehdotuksen 1 a ja 57 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Hallituksen esitys hallinto-oikeuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 114/1998 vp
Lakivaliokunnan mietintö 19/1998 vp
Lakialoite 90/1998 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 19. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. T a h v a n a i n e n : Arvoisa puhemies! Kyse on siitä, että 11 nykyisen lääninoikeuden sijaan perustettaisiin kahdeksan hallinto-oikeut-

ta ja määrää siis vähennettäisiin kolmella: Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan ja Mikkelin lääninoikeudet lakkautettaisiin.

Tätä on perusteltu sillä, että täytyisi määrää vähentää juuri sen perusteella, että kansalaisten oikeusturva lisääntyy, pystytään keskittämään ja saamaan paremmin toimintakykyisiä hallinto-oikeuksia. Tämä tavoite ei kuitenkaan mielestäni toteudu tällä mallilla vaan tulee vähentämään kansalaisten palveluita näillä alueilla.

Hallbergin työryhmä esitti aikoinaan viittä alueellista hallinto-oikeutta, ja tämän mallin osalta voisin ymmärtää, että olisivat nimenomaan oikeusturva ja palveluiden keskittäminen olleet paremmin perusteltavissa ja näin ollen siinä mallissa olisivat hallituksen perustelut toteutuneet paremmin.

Ed. I h a m ä k i : Arvoisa puhemies! Hallitus on esittänyt budjettilakina hallinto-oikeuslakia, jossa entiset lääninoikeudet lakkautetaan ja tilalle perustetaan hallinto-oikeudet. Samalla ehdotetaan kokonaan lakkautettavaksi kolme entistä lääninoikeutta perustamatta näille paikkakunnille omaa hallinto-oikeutta. Tässä esityksessä on tarkoitus lopettaa Mikkelin, Joensuun ja Keski-Suomen lääninoikeudet. Hallituksen esitys perustuu oikeusministeriön asettaman, virkamiehistä kootun hallintotuomioistuintyöryhmän ehdotukseen, ja sen ehdotukset ovat suoraan sanon kohtalaisen teennäiset.

Oikeusministeriö perustelee esitystään yleisenä hallinnon rationalisointina. Rationalisointi- ja taloudelliset vaikutukset ovat valtakunnan tasolla olemattomat, mutta eräisiin Itä- ja Keski-Suomen maakuntiin vaikutukset ovat suuret, jopa taloudellisesti mutta myös henkisesti suuresti deprimoiivat.

Kysyä tietysti sopii, onko tarpeellista ylipääntänsä lakkauttaa hyvin toimivia organisaatioita. Uudistuksena asia ei ole kovin suuri merkitykseltään valtakunnan tasolla, mutta aluepoliittisesti sen merkitys on suuri.

Hallitushan on eräissä päätöksissään päättänyt tukea Itä-Suomen kehitystä ja perustanut erityisesti niin sanotun Itä-Suomi-projektin, jonka on kaikin tavoin ajettava Itä-Suomen kehitystä eteenpäin. Oikeusministeriö ja nyt sitten lakivaliokunnan niukka enemmistö on kuitenkin toiminut toisin, kuten tämänkin hallinnon rationalisoinnissa tapahtuu.

Olen tehnyt rinnakkaislakialoitteen, jonka mukaan tulemme tekemään tämän käsittelyn yhteydessä 1 §:ään vastaesityksen.

Ed. Myllyniemi: Arvoisa puhemies! Koska tämä laki hyväksyttäessä ei millään tavalla säästäisi valtion kuluja vaan tulisi haittaamaan, ei ole mitään syytä sitä hyväksyä tässä muodossaan. Tämän vuoksi tullaan myös nyt esittämään vastalauseen mukainen muutos ensimmäisen lain 1 §:ään.

Ed. Karpi: Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnassa herätti keskustelua asia, ettei ympäristölainsäädännön uudistusesitystä saatu nyt aikaan ja kuinka nyt ympäristönsuojelulainsäädännön muutoksenhaku hoidetaan. Asiassa päästiin ratkaisuun, jossa Vaasan hallinto-oikeudelle tulee keskeinen asema.

Huonoa esityksessä nimenomaan oli se, niin kuin on myös todettu, että hallinto-oikeuksia tämän mukaan tulee kahdeksan nykyisten 11 läänioikeuden sijasta. Nyt sitten Joensuulle, Mikkelille ja Jyväskylälle annetaan ikään kuin lohduuspalkinto, eli siellä voitaisiin järjestää istuntoja sen mukaan kuin mahdollisesti puheenjohtaja katsoo aiheelliseksi.

Tämä sotii kaikkia niitä periaatteita vastaan, joita hallituksen esityksessä jo todetaan, eli läheisyysperiaatetta ja sitä, että asiantuntemusta voitaisiin lisätä. Ilmeisesti tässä nyt ajatellaan niin, että mitä harvempia hallinto-oikeuksia on, sitä enemmän niissä on asiantuntemusta, mutta mitään tämmöistä perustelua eivät kuitenkaan ainakaan minulle kuullut asiantuntijat voineet missään vaiheessa esittää, joten katson, että ed. Ihamäen tekemä lakiesitys, missä lähdetään nykyisten 11 hallinto-oikeuden pohjalta, on toteuttamiskelpoinen. Tulen myös sen mukaan äänestämään.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Hallitus esittää tosiaan, että kahdeksan hallinto-oikeuden lisäksi, joka lukumäärä kahdeksan ei perustu mihinkään, perustetaan kolme pysyvää istuntopaikkaa Mikkeliin, Joensuuhun ja Jyväskylään. Nämä viimeksi mainitut ovat selvästi tietynlaisia poliittisia täkyjä, joilla on yritetty kalastella ja pyydellä anteeksi niiltä alueilta, joilta läänioikeudet näin ollen katoavat pois.

Tämän tyyppistä lainsäädäntöä ei pitäisi tehdä, jossa tällaiset täyt ovat näin selkeästi näkyvillä, ja tämä peruslähtökohta, kahdeksan hallinto-oikeutta, ei perustu mihinkään. Mieluummin täytyy sanoa, että jos olisi jotakin perustetta haettu hallinto-oikeuksien määrälle, niin silloin se olisi ollut ehkä viisi, se olisi voitu silloin perustaa joihinkin maantieteellisiin ja alueellisiin kysy-

myksiin, mutta tämä kahdeksan on täysin tuulesta temmattu, ja tällaisia päätöksiä ei toki täällä eduskunnassa pitäisi tehdä.

Tämä nyt jatkaa sitä tämän hallituksen lainsäädäntötoimintaa, jossa kaikki revitään hajalle ja sitten kootaan jonkinlainen pömpeli näistä raunioista sillä tavalla, kuinka sattuu syntymään, ilman minkäänlaista tulevaisuuden ja pitkän näkymän suunnitelmaa.

Rouva puhemies! Minä tulen myös äänestämään tämän vastalause-ehdotuksen mukaisesti, jonka olen allekirjoittanut.

Ed. Vehviläinen: Arvoisa puhemies! Kuten jo on tullut esille sekä tänään että eilen illalla, oikeusministeriön piirissä oli useita erilaisia malleja, miten tämä hallinto-oikeusuudistus toteutettaisiin, ja nyt on valittu itse asiassa kaikkein huonoin malli.

Tämä esitysuudistus ei saa säästöjä aikaan. Myös ensi vuoden budjettikirja kertoo sen, että säästöjä ei saavuteta. Se, että sanotaan, että lakkauttavilla paikkakunnilla — Mikkelissä, Jyväskylässä ja Joensuussa — säilyisivät pysyvät istuntopaikat, on aivan täysin silmänlumetta. Sekä hallituksen esityksessä että myös mietinnössä sanotaan aivan suoraan, että uudistus tulee merkitsemään henkilöstön siirtoa toiselle paikkakunnalle. Monet kymmenet ihmiset, perheet joutuvat siirtymään toiselle paikkakunnalle ja jättämään oman maakuntansa. Mutta suurin ongelma uudistus on kansalaisten oikeusturvan kannalta eli sen kannalta, miten kansalaiset jatkossa tulevat näissä maakunnissa, joissa lakkautetaan läänioikeus, saamaan hallinto-oikeuspalveluita. On aivan luonnollista, että tämä uudistus tätä oikeutta heikentää.

Myös minä kannatan 1. vastalauseessa esitettyä muutosta 1 §:n osalta.

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Kuopio on ollut pitkään hallintokaupunki. Silloin kun käytiin keskustelua siitä, että purettiin niin sanotut läänit, vastustin läänien purkamista. Sanoisin nyt tässä yhteydessä, että tämä on vähintä, mitä Kuopio voi saada eli voi säilyttää tässä yhteydessä hallinto-oikeuden 1 §:ssä kohdan, että Kuopiossa tulee säilymään hallintotuomioistuim. Se on vähintä, mitä me voimme saada.

Mitä tulee asian kokonaisuuteen, totean, että kun istunnot ovat Kuopiossa, tavallaan hallinto-oikeuden voimavarat vahvistuvat ja myöskin tällä voidaan turvata oikeusturva, joka myöskin

vahvistuu ja kasvaa. On myöskin todettu, että Mikkelillä on mahdollisuus säilyttää myöskin tuomioistuinkäytäntö omalla tavallaan, että siellä voidaan istuntoja pitää. Minä olen tottunut siihen tällä hetkellä, että meillä ei ole läänin keskuspaikkaa, mutta en halua tottua siihen, että ei olisi tuomioistuinpaikkaa. Olen erittäin iloinen siitä, että nyt käsillä oleva lakiehdotus on voitu toteuttaa ja tämäkin osa-alue tavallaan vahvistaa Kuopiota.

Ed. Jari Koskinen: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan hallituksen hyvää esitystä. Voi tietysti olla niin, että tämä on välivaihe siirryttäessä joskus tulevaisuudessa viiteen hallinto-oikeuteen, mutta ehkä näiden kokemusten perusteella nähdään, minkälainen on ratkaisu sitten aikanaan, onko kahdeksan oikea luku vai onko viisi parempi luku.

Kuitenkin lääninoikeuksien tehtävät ovat lisääntyneet. Se puoltaa sitä, että myös asiantunteudesta pitää olla lisää siellä. Se on kaikkien kansalaisten etu, ja varsinkin verotuksessa, joka on erittäin monimutkaista, on tärkeitä, että on hyviä tuomareita, jotka ratkovat asioita. Oli aika surkuhupaisaa katsoa erästä ajankohtaisohjelmaa, jossa erään paikkakunnan lääninoikeuden tuomaria haastateltiin ja kerrottiin, että heillä on sen verran aikaa, että kahvitellaan asiakkaiden kanssa siellä kaikessa rauhassa, kun taas toisaalta tuomioistuimenhan pitäisi olla nimenomaan paikka, missä ratkotaan asioita. Siellä kuullaan molempia osapuolia, ja sen jälkeen tuomari tekee päätöksen sen perusteella.

Ed. Lahtela: Arvoisa rouva puhemies! Taas meitä Pohjois-Karjalaa kuritetaan tässä. Joensuusta menee hallinto-oikeus ja sitä kautta muutamia työpaikkoja. Minusta tuntuu ihmeelliseltä, että keskitetään näitä asioita joihinkin isompiin keskuksiin, koska hallinto-oikeuskysymys kuitenkin on hoidettavissa sillä tavalla, jotta se asiantuntemus voidaan saada, jota tässä on perusteltu, tietoverkkojen kautta. Etätyönä voidaan kysellä vaikka videoneuvottelulaitteella Helsingistä tai mihin se viisaus on kasaantunutkin. Kysytään sitten sieltä sanoen, että on tällainen ja tällainen asia, ja se hoituisi ihan yhtä hyvin. Sen takia minä en ole tätä hallituksen esitystä hyväksymässä.

Ed. Knappi: Arvoisa puhemies! Minäkin yhdyn niihin näkemyksiin, että hallituksen esityksen perustelut poistaa hallinto-oikeudet Mik-

kelistä, Jyväskylästä ja Joensuusta ovat vähintäänkin teennäisiä. Siitä olen hallituksen kanssa samaa mieltä, että oikeusturvaan kuuluvat laadukkaat asiantuntijapalvelut, mutta oleellista on myös palvelujen saavutettavuus.

Nyt kun Mikkeliin, Joensuuhun ja Jyväskylään esitetään perustettavaksi pysyvä hallinto-oikeuden istuntopaikka, oman lääninoikeutemme tuomarin kanta on, että kylmä bensa-asema antaa enemmän palveluja kuin hallinto-oikeuden pysyvä istuntopaikka.

Minä tulen äänestämään ed. Ihamäen lakialoitteen puolesta.

Ed. Laitinen: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on sellaista hallinnon uudistamista, jota ei oikein tahdo millään ymmärtää. Tässähän on käymässä niin, että ihmisten oikeusturva ei välttämättä nyt parane johtuen siitä, mitä ed. Knaapi äsken totesi. Samalla tässä loukataan läheisyysperiaatetta. Kansalaisten palveluja viedään yhä kauemmaksi palvelujen saajasta.

Tämä Jyväskylän osalta merkitsisi sitä, että palvelut tulisi hakea Hämeenlinnasta. Sinne on Jyväskylästä kohtalaisen pitkä matka, yli 300 kilometriä. Keskitäminen tällä tavalla varsinkin, kun lakiehdotus ei tuo säästöjä, on jollakin tavalla käsittämätöntä.

Minusta ed. Ihamäen lakiesitys tulisi hyväksyä. Jos näin ei käy, toivottavaa olisi se, että kolmannessa käsittelyssä hallituksen lakiehdotus hylättäisiin. Itse tulen äänestämään hylkäämisen puolesta.

Ed. Kokkonen: Arvoisa rouva puhemies! Katselen tätä uudistusta noin 30 vuoden valtionhallinnon perspektiivistä erilaisilla palleilla istuneena, erilaisista instansseista asiaa katsoneena ja saatan hyvin nähdä, että tämä on välivaihe, niin kuin monet ovat täällä sanoneet. Minusta on hyvin ilmeistä, että tässä tähdätään varmaankin viiden lääninoikeuden järjestelmään, mutta tämä edustaa sellaista lainsäädäntöä, jossa ajatellaan, että kun amputoidaan pätkä kerrallaan, sattuu vähän vähemmän, eli poistetaan nyt ensi vaiheessa kolme lääninoikeutta ja poistetaan sitten seuraavassa vaiheessa, kun uskallusta on enemmän, seuraavat kolme.

Minä en ymmärrä tämän tyyppistä hallinnon kehittämistä. Voin kuvitella, minkälaisen ilma-piirin tämä aikaansaa niissä lääninoikeuksissa, jotka arvelevat olevansa ne seuraavat kolme lakautettavaa. Mielestäni hallintoa pitäisi kehittää selvästi päämäärätietoisemmin.

Ed. L a a k s o : Rouva puhemies! Todennäköisesti ed. Kokkonen on aivan oikeassa, eli laki ilmeisestikin on vain välivaihe siirryttäessä tilanteeseen, jossa lääninoikeuksia on vielä vähemmän.

Ongelma tässä keskustelussa, samoin kuin viime yönä käydyssä keskustelussa, on tietenkin se, että niitä, jotka ovat hallituksen lakiesityksen ja mietinnön kannalla, on aika vähän keskustelussa mukana. Me emme kuule ollenkaan niitä argumentteja ehkä ed. Jari Koskista lukuun ottamatta, joissa esitystä puolustetaan. Olisi mielenkiintoista näin ikään kuin sivusta seuraavana kuulla myöskin tämän lakiesityksen puolustajien näkemyksiä, miksi tämä pitää saada lävitse. Itse näen, että tämä lienee seurausta läänien määrän vähentämisestä, ja koska itse olin lääniuudistusta vastaan, johdonmukaisena tälle olen kriittinen myöskin tälle lakiesitykselle.

Ed. R e h n : Arvoisa puhemies! Mielestäni tämä myöskin on käsittämätöntä lainsäädäntöä, kun siinä ei saavuteta kustannussäästöjä, henkilöstö kärsii ja läheisyysperiaate kärsii. Mielestäni on nyt turha lakkauttaa kolme lääninoikeutta, jos tarkoitus on myöhemmin, hyvinkin piakkoin kenties, lakkauttaa kolme lisää. Jos kerran vähennetään ja rankemmin on tarkoitus, miksei tehdä yhtä aikaa, jolloin henkilöstön uudelleensijoittaminenkin varmasti kävisi joustavammin?

Ed. P e h k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Laki ei ollut perusteltu missään vaiheessa säästölakina, ja silloin luonnollisesti mietti, mitä laki tarkoittaa. Tämä on todennäköisesti semmoinen keskittämislaki, ja se aiheuttaa sen, niin kuin täällä on jo puhuttu, että hallintomallit vähenevät ja vähenevät ja palvelut tällä lailla keskittyvät. Mielestäni olisi parempi malli jakaa töitä näissä oikeuksissa ja siinä mielessä, että jos ehkä jotkin ovat enemmän ruuhkaisia ja toiset vähemmän ruuhkaisia, niin työnjakoa suoritetaan ja tällä lailla palvelua parannetaan, koska tämä ei missään tapauksessa säästöjä tuo.

Ed. V ä i s t ö : Arvoisa puhemies! Illalla keskustelussa kävi ilmi, että muun muassa ed. Kuosmanen kannattaa tätä hallituksen esitystä juuri siitä syystä, että hänen oman alueensa hallintotuomioistuin säilyy. Saman täällä äsken totesi ed. Tykkyläinen. Hän totesi, että kun Kuopio säilyy ja kun he edellyttävät, että tämä on vähintään Kuopion pitää saada, siksi he kannattavat tätä. Minä taas Pohjois-Karjalasta olevana voin yhtä

lailla todeta, että ne perustelut, joilla oikeusvarmuuden osalta tai muilla perusteilla tätä muutosta niin esitetään, että Joensuu, Pohjois-Karjala, on muun muassa menettämässä, eivät ole kestävä. Ei siihen ole myöskään taloudellisia perusteita.

Ymmärrän niin, että erikoistumista tarvitaan, asiantuntemusta tarvitaan lisää, mutta se on nykyaikana hoidettavissa verkostomaisella toimintatavalla. Siitä on hallinnonaloilla hyvää kokemusta. Jaettakoon tehtäviä ja asiantuntemusta hallintotuomioistuinten osalta niin, että riittävä asiantuntemus myös erikoisalojen ja asioiden osalta säilyy. Minusta tämä hallituksen esitys on varmasti tarkoitettu eräänlaiseksi välivaiheeksi. Myöhemmin aiotaan vähentää tuomioistuinpaikkoja edelleen, mutta nyt on laskettu tarkkaan, että tämä saadaan eduskunnasta läpi juuri niillä perusteilla, jotka ed. Kuosmanenkin omalta osaltaan täällä eilen keskustelussa totesi.

Ed. Johannes K o s k i n e n : Arvoisa puhemies! Kyseessä on seuraava askel hallintotuomioistuinten kehittämisessä sen jälkeen, kun ensin lääninoikeudet oli eriytetty lääninhallituksista. Tuohan oli huomattavasti isompi muutos. Silloin lääninoikeuksista tuli todellisia tuomioistuimia, jotka ovat riippumattomia ja jatkuvasti pyrkivät parantamaan kansalaisten oikeusturvaa samaan tapaan kuin yleiset tuomioistuimet tekevät.

Tähän liittyy sitten se, että näiden vanhojen lääninoikeuksien välillä on välttämätöntä tasata työmääriä. Silloin on luontevampaa muodostaa järkevän kokoisia toimialueita kuin hyppyyttää asioita satunnaisesti siihen lääninoikeuteen, missä on liikaa työvoimaa suhteessa asioihin, jollaista mallia ed. Pehkonen tuntui kannattavan. Se ei ole minkään normaalin ja järkevän, hyväksyttävän hallinnollisen ja oikeusturvaperiaatteen mukaista, että satunnaisesti määräytyisi, missä hallintotuomioistuimessa asiat käsiteltäisiin. Tässä on tärkeää juuri työmäärän tasaaminen, järkevän kokoisten alueiden saaminen hallintotuomioistuimille ja sen kautta erityisasiantuntemuksen mahdollistaminen. Kun yksiköt ovat riittävän isoja, siellä voidaan erikoistaa ja hankkia erityisasiantuntemusta, joka varmistaa sitten hallinnollisen lainkäytön kehittämisen jatkossakin.

Varmasti olisi muunkinlaisia aluejakoja ollut vaihtoehtona, mutta kokonaisuutena tämä hallituksen esittämä ratkaisu on hyvä ja mahdollistaa tosiaan seuraavan askeleen ottamisen kohti pa-

rempaa hallinto-oikeudellista lainkäyttöä Suomessa.

Ed. L a x : Rouva puhemies! En ollut oikeastaan ajatellut puuttua keskusteluun enää tänään. Tästä käytiin melko perusteellinen keskustelu eilen, mutta tässä nyt nostettiin joitakin kysymyksiä esille, joten pieni kertaus eilisestä ehkä on paikallaan.

Haluan aloittaa siitä, että on täysin ymmärrettävää, että ne kansanedustajat, jotka tulevat niiltä paikkakunnilta, joilta on tarkoitus lakkauttaa kolme läänioikeutta, paheksuvat tätä eivätkä halua tällaista. Se on täysin ymmärrettävää.

Sitten haluan myös torjua sen, että jokaisen uudistuksen pitäisi olla säästöuudistus, jotta se olisi perusteltavissa. Tämä näkökohta ei liity olenkaan tähän. Tämä on ensisijaisesti oikeusturvakysymys, oikeusturvan varmistamista pitkässä juoksussa, pitkässä aikavälissä tilanteessa, jolloin hallintotuomioistuimelle tulee uusia, vaikeusasteeltaan hyvin paljon monimutkaisempia ja enemmän ja uutta asiantuntemusta vaativia asioita. Tämä on koko, sanoisinko, tämän uudistuksen lähtökohta, miten varmistetaan, että kansalainen saa oikeudellisesti laadukkaat ratkaisut näihin kiistakysymyksiin. Se on pääperiaate.

Sitten, totta kai, läheisyysperiaatteella on merkityksensä. On hyvin tarkkaan lakivaliokunnassa punnittu, millä lailla läheisyysperiaatetta ja oikeusturvanäkökohtia voidaan tasapainottaa keskenään. Läheisyysperiaate toteutuu tässä seuraavasti, tai sanotaan, että sen tarve on ilmeinen niissä tapauksissa, jolloin suullisia oikeuskäsittelyjä toteutetaan. Haluan todeta, että ylivoimaisesti suurin osa läänioikeuksissa ja hallinto-oikeuksissa käsiteltävistä asioista käsitellään kirjallisessa käsittelyssä eli kirjeenvaihtoasioina. Siltä osin läheisyysperiaate ei ole edes ajankohmainen kysymys. Mutta suullisissa tapauksissa se on ja niissä se voi toteutua kahdella tavalla. Silloin, kun tarve on ilmeinen, tuomioistuimet voivat pitää istuntoja asianomaisilla paikkakunnilla. Toisella tavalla se toteutuu sillä tavalla, että kun todella pitää olla paikallista tietoa ja tunteista, silloin tuomioistuin suorittaa katselmuksia. Tämä liittyy hyvin paljon vesiasioihin, hyvin paljon kaavoitusasioihin ja sellaisiin. Tästä on hyviä kokemuksia.

Lakivaliokunnan enemmistö kuultuaan maamme parhaimpia asiantuntijoita tältä osin on päätenyt siihen, että tässä on päädytty toimivaan tasapainoon. Minä en itse usko, että tulem-

me toimeen pelkällä viidellä hallintotuomioistuimella, niin kuin jotkut esittävät. Minun mielestäni tässä yhteydessä ei ole tarvetta lähteä spekuloidaan sillä, miten maailma tästä eteenpäin kehittyi. Tämä on hyvä pohja, josta voidaan lähteä ja varmasti moneksi vuodeksi eteenpäin pystytään oikeusturva turvaamaan.

Ed. V e h v i l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Vaikka edellä valiokunnan puheenjohtaja vakuutti, että tässä asiantuntemuksen lisääminen on se tärkein peruste, niin ei se kyllä siltikään vielä vakuuttanut. Kuten jo aiemmin toin esille, kun oikeusministeriöllä itsellään oli hyvin monenlaisia näkemyksiä siitä, mikä olisi paras tapa toteuttaa hallinto-oikeusuudistus, niin sen takia pidän hieman outona, että yhtäkkiä otettiin tämä viimeinen malli.

Ristiriitaista minun mielestäni on myös se, että tällä hallituksella on ollut hyvin voimakkaasti halua kyllä puuttua aluehallinnon tasoon, mutta keskushallintoon ja ministeriöihin ministerit eivät ole olleet halukkaita tekemään muutoksia. Jos muistatte, niin hallituksen piti viime keväänä antaa eduskunnalle selonteko hallintopolitiikan puolelta, mutta sitä ei koskaan tänne tullut.

Mitä sitten tulee asiantuntemuksen lisäämiseen tässä uudistuksessa, niin minun mielestäni pitää kyllä kysyä, eikö toisaalta nimenomaan lähellä sijaitsevassa yksikössä, jossa tunnetaan sen alueen asiat ja erityisolosuhteet, ole parempaa asiantuntemusta jonkin tietyn asiaryhmän osalta kuin niissä superyksiköissä, isoissa yksiköissä.

Sitten kun täällä tänäänkin on korostettu, että elämme tietoyhteiskunnan aikaa ja puhutaan verkottumisesta, niin minusta on sängen omituista, että hallinto-oikeusuudistuksessa verkottumista ei haluta nähdä todellisena vaihtoehtona, vaan halutaan keskittää hallinto-oikeusasioita muutamaa suuremman, tällä kertaa kahdeksaan suuryksikköön.

Ed. K a r p i o : Arvoisa puhemies! Minua tässä asiassa on eniten häirinnyt kaupankäynti, jota tässä nyt ihan ilmeisesti käydään. Myös lakivaliokunnan puheenjohtajan Laxin puheenvuoroon voi viitata, kun hän mainitsi asiantuntijoita. Siellä joku asiantuntija sanoo, että tämä jako menee aluepoliittisesti läpi, mikä muu ei tällä hetkelle mene. Viittaan myös niihin puheenvuoroihin, joita eilen illalla käytettiin ja myös tänään ja joissa jotkut edustajat totesivat, että voivat hyväksyä tämän esityksen, koska heidän oman

kotipaikkakuntansa hallinto-oikeutta tämä asia ei nyt tällä kertaa koske.

Eihän asioita näin voida valmistella ja viedä eteenpäin. Kuinka lyhytnäköistä tämä toiminta on, sitä kuvastaa myös se, että Jyväskylään valmistui muutama kuukausi sitten yli 100 miljoonaa maksava uusi poliisi- ja oikeustalo, jossa lääninoikeus on nyt toiminut kaksi kuukautta. Nyt sitten olisi muutto jonnekin muualle. Kun tällä ei mitään säästöä saada aikaan, niin kuin monessa puheenvuorossa on todettu, voidaan kyllä kysyä, mitä tappioita tässä saadaan aikaan, kun rakennetaan tällaiset valtavan hyvät asianmukaiset tilat, jotka nyt käytännössä jäävät tyhjiin.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on toki hyvääkin; nyt toteutetaan ympäristöasioiden muutoksenhakumenettely. Mutta juuri hallinto-oikeuksien lukumäärän laskeminen kahdeksaan nykyisen yhdentoista sijaan on aivan huono. Viitataan siihen yhteistoimintaan, mitä eri lääninoikeudet ovat harjoittaneet, esimerkiksi Keski-Suomen lääninoikeuden ja Hämeen lääninoikeuden välillä, ja kuinka siitä on hyviä kokemuksia. Tarvittavaa asiantuntemusta on voitu käyttää myös kaikissa eri asioissa hyväksi.

Ed. K o k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Katson, että tällaisessa uudistuksessa pitäisi koko maan ja kansalaisten etu olla se, joka on ratkaiseva tekijä. Tässä ei pitäisi harjoittaa aluepolitiikkaa. Tämä edustaa minusta tällaista divide et impera -ajattelua eli hajota ja hallitse. Kuten joku äsken mainitsi, aluepoliittisesti on ajateltu, että tämä voidaan tällä kertaa saada läpi ja seuraavalla kerralla taas ajetaan kolme muuta lääninoikeutta alas. Olen siitä hyvin vakuuttunut. Minusta on hyvin nähtävissä, mihin me olemme tällä ajautumassa.

Ed. Lax toi esiin, että on kuultu erittäin eteviä asiantuntijoita lakivaliokunnassa. He ovat varmasti juridiikan asiantuntijoita, mutta eivät ehkä hallinnon asiantuntijoita. Lääninoikeusuudistuksessa on kysymys myös hallinnollisesta järjestelmästä, ja siellä toimii leegio ihmisiä.

Edelleenkin totean, että olen hyvin selvästi näkemässä, mihin tilanteeseen tämä johtaa niissä muissa lääninoikeuksissa, jotka nyt katsovat olevansa lakkautusuhana alla. Me saamme taas joukon turhautuneita virkamiehiä, muuhun tämä ei tällä kertaa johda.

P u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

10) Hallituksen esitys laiksi kulttuuriesineiden maastaviennin rajoittamisesta

Hallituksen esitys 212/1998 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 16/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

11) Hallituksen esitys Chilen kanssa tehdyn sosiaaliturvasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Hallituksen esitys 257/1998 vp
Sosiaali- ja terveystalokunnan mietintö 31/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

12) Hallituksen esitys laiksi tartuntatautilain muuttamisesta

Hallituksen esitys 231/1998 vp
Sosiaali- ja terveystalokunnan mietintö 32/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

13) Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys 246/1998 vp
Sosiaali- ja terveystalokunnan mietintö 33/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

14) Hallituksen esitys laiksi perintötoiminnan luvanvaraisuudesta

Hallituksen esitys 178/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 34/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

15) Hallituksen esitys uudeksi sijoitusrahastolaiksi sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys 202/1998 vp
Talousvaliokunnan mietintö 35/1998 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.59.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

